

vsesti. Poskusimo. Vstanite — vstani! Sedite — sedi! Dobro, vidim, da ste pridni otroci.

Kedar porečem: „Pozor!“ morate vsi gledati namé. Torej: Pozor!

Denite roki na klop! (Tako-le.) Kedar porečem: „Roki — kvišku!“ vzdignite jih vsi obenem. Kedar pa velim: „Roki — dol!“ precéj jih spustite. Vstani! Roki — kvišku! Roki — dol! (Dalje prih.)

Književnost in umetnost.

Praprotnikov „Mali šolski besednjak“ slovenskega in nemškega jezika. Šesti natis. Obširno pomnožil in popravil Jakob Dimnik, učitelj na II. mestni petrazredni deški ljudski šoli v Ljubljani. Cena vezani knjigi 2 K. Ljubljana. Tiskala in založila Ign. plem. Kleinmayr & Fed. Bamberg. Str. 227. — Besednjak, ki je ravno kar izšel v šestem natisku, je namenjen učencem nižjih razredov srednjih šol, meščanskim šolam in učencem (učenkam) 4.–8. razreda ljudskih šol. Kako ustreza ta besednjak tem krogom, je najboljši dokaz, ker je prišel na svetlo že v šestem natisku. Šesta izdaja je urejena in sestavljena na podstavi novega Levčevega pravopisa, oziroma Pleteršnikovega slovarja. Na ti podstavi je sestavljeno tudi Josin-Ganglovo „Drugo berilo“ in na podstavi tega pravopisa bo sestavljeno tudi „Tretje berilo“, ki je v rokopisu že dogotovljeno. Besednjak bo torej ustrezal v vsakem oziru, zato ga p. i. učiteljstvu priporočamo kar najtopleje, da ga širijo med šolsko mladino. Šesti natis je pomnožen za 16 strani. Slovensko-nemški del ima 124 str., nemško-slovenski del pa 103 str.

Album slovenskih napevov. (Album de chants nationaux slovènes.) — 50 slovenskih narodnih napevov za klavir priredil Fran Gerbič. Cena 1.50 gl. Založil L. Schwentner v Ljubljani. — Album obsega zgolj narodne pesmi, n. pr. 1. Saj sem pravil mnogokrat, 2. Stvarnica je spala, 3. Prišel sem pod okence, 4. Na Gorenjskem je fletno, 5. Mal' počakaj, mal' pojenjaj, 6. Venček na glavi, 7. Fantje se zbirajo, 8. Oj, ta sol-daški boben, 9. Ljuba si pomlad zelena, 10. Stoji, stoji tam lipica itd. Razvidno je, da so izbrane najlepše naše domače pesmi, izmed katerih so nekatere tudi zelo pripravne za našo šolsko mladino. Priporočamo prav toplo ta res krasni „album“ slovenskemu učiteljstvu, da pridno seže po njem in ga širi med narodom ter tako širi tudi naše lepo narodno petje in godbo. V Schwentnerjevi zalogi je dobiti tudi še več drugih muzikalij za klavir in za citre. Dolžnost naša je, da podpiramo na vseh straneh tega vrlo narodnega knjigotržca.

Erotika. Zložil Ivan Cankar. V Ljubljani. Natisnila in založila Kleinmayr & Bamberg. Strani 118. Cena 1 gld., po pošti 3 kr. več. — Svoje poezije je razdelil mladi in nadarjeni pesnik na štiri skupine, katere je naslovil tako-le: Helena. — Iz lepih časov. — Dunajski večeri. — Romance. — O ti najnovejši pesniški zbirki bomo priobčili ob priliki obširnejše poročilo. Za danes omenimo le, da je zunanja oblika res krasna ter dela čast tiskarnici. Ta lepi velikonočni dar na slovenskem slovstvenem polju prav toplo priporočamo slovenskemu učiteljstvu.

Knjige „Slovenske Matice“. Prejeli smo: 1. Letopis „Slovenske Matice“ za leto 1898, uredil Anton Bartel. Vsebinska: 1. Vrhovec: Meščanski špital. (Doneski h kulturni zgodovini ljubljanskega mesta.) 2. dr. Fr. Vidic: Nekaj o razmerju slovenskih Trubarjevih spisov k protestantskim hrvatskim knjigam. 3. Ivan Steklasa: Ivan Turjaški, krajiški zapovednik. 4. L. Pintar: Slovanski in besedoslovni paberki. 5. † Iv. Bernik: Duševna izobrazba človeštva in žensko vprašanje. 6. Ivan Vrhovec: Veliki šenklaški zvon v Ljubljani — čegav je? 7. R. Perušek: Bibliografija slovenska. 8. E. Lah: Letopis „Slovenske Matice“. II. Slovenske narodne pesmi, IV. snopič (konec I. zvezka) uredil dr. K. Štre-

kelj. III. Zgodovina slovenskega slovstva. IV. del; spisal profesor dr. Karol Glaser. IV. Zabavna knjižnica: Cerknisko jezero, spisal Jož. Žirovnik, nadučitelj. V. Ant. Knezova knjižnica. Zbirka zabavnih in poučnih spisov. Vsebinska ti knjigi je: I. Fr. Ks. Meško: Slike in povesti: Drama v vasi. — Bolnik. (Studija.) — Sestanek. (Črtica.) — Berač. (Slika.) — Zaradi mačke. (Črtica.) — Baška o kreposti. (Črtica iz mestnega življenja.) — Srakoperjeva hruška. (Slika iz vasi.) — V salonu gospe Sokolove. (Slika iz malomestnega življenja.) II. Fr. Levčec: Strelov „Popotnik“. (Knjižno-zgodovinska črtica.) III. Anton Medved: Vzori. — Na deželi. IV. Fr. Levčec: Ob stoletnici Janeza Vesela Koseskega. VI. Elek-trika, nje proizvodnja in uporaba; spisal Ivan Šubic, II. del. Natančneje bomo poročali o knjigah pod črto.

V. pl. Haardtov „Zemljepisni atlas“ za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom predelala prof. Simon Rutar in Fr. Orožen. Izdaje v 7. zemljevidih. Odobren z odlokom c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk dne 16. prosinca 1899, št. 26.223/98.

Vsebinska: 1. Okolica Ljubljane, Gorice in Trsta. — 2. Kranjsko in Primorsko (Trst, Gorica-Gradišče in Istra.) [Goro- in vodopisni zemljevid.] — 3. Kranjsko in Primorsko (Trst, Gorica-Gradišče in Istra). — 4. Avstrijsko-Ogrsko. (Goro- in vodopisni zemljevid.) — 5. Avstrijsko-Ogrsko. — 6. Evropa. — 7. Polute. Na naslovni strani slika: Pogled na Ljubljano. Dunaj. Ed. Hölzel. Cena 30 kr. Posamezni zemljevidi 8 kr. — Ta težko pričakovani atlas je torej zagledal beli dan. Priporočamo ga kar najtopleje sl. šolskim vodstvom, da ga takoj uvedo v naših ljudskih šolah. Dobiva se v vseh knjigotržnicah.

Dr. Trnoplesar-Budišvoj: „Cviječje i trnje:“ stihovi. U Trstu. Tiskom i naklad. Tisk. Dolenc. 1899. Cena? Več ob priliki.

Naši dopisi.

S Štajerskega. (Načrt regulacije učiteljskih plač.) Na večletni vsestranski pritisk, kateri se je posebno letos podvojil, udal se je štajarski deželni odbor ter predložil deželnemu zboru naslednji načrt, ki bo tudi skoro gotovo postal zakon mesto sedanjega iz l. 1874.

Ta zakonski načrt sicer ne obsega vseh zahtev, ki so se stavile v tem oziru, posebno ne misli odpraviti krajevnega zistema, vendar bi imel vsekakor zelo blazilne vspehe, ako se nespremenjen uzakoni.

Isti se glasi: „§ 1. Člen I. do 5. zakona od 3. vel. travna 1874, dež. zak. in nared. list št. 32, glede uravnave učiteljskih plač ter odprave šolnine za javne ljudske šole, stopijo iz veljave ter se imajo glasiti:

Člen I. Od 1. prosinca l. 1899 začeni znaša stalna plača, katero ima dobivati stalen učitelj ljudske šole, v Gradcu 900 gld., na šolah v I. plačil. razredu 800 gld., v II. plačil. razredu 700 gld. ter v III. plačilnem razredu 600 gld. Učitelji, ki so delovali stalno nameščeni pet let na javni ljudski šoli nepretrgoma in s povoljnim vspehom, dobijo službeno starostno doklado 100 gld. Pod enakimi pogoji dobijo za vsakih prihodnjih pet let enako doklado po 100 gld. Službene starostne doklade ne smejo prekoračiti vsote 600 gld. (Pristopnih je tedaj 6, v 30 letih stalnega službovanja.) Vrh tega ima vsak stalen učitelj pravico do ene aktivitetne doklade à 100 gld., ki pa se ne všteje v pokojnino. Sedanje razdelitev šol v omenjene plačilne razrede sme premeniti le dež. šolski svet v sporazumljenju z dež. odborom. Prihodnja revizija plačilnih razredov izvrši se leta 1910. ter je vsak popravek popred izključen.

Člen II. Ravnatelj, nadučitelj in šolski voditelji dobe opravilno doklado; za ravnatelje znaša ista 250 gld.; za nadučitelje in voditelje določi se opravilna doklada po številu razredov, računši postavno dovoljene paralelke, in sicer znaša ista za enorazrednice 50 gld. ter za vsak pri-